

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště oponenta,
instituce**

Mgr. Milena Strachová, Ph.D.

**SOKOL BRNO I (1862-1938) Dějiny elitní moravské
jednoty**

doc. PhDr. František Čapka, CSc.

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

[Text posudku]¹

V duchu antické kalokagathie, vyjádřené heslem *V zdravém těle zdravý duch*, usiloval od svého počátku Sokol nejen o tělesnou zdatnost, ale i o mravní výchovu svých členů, o ideál harmonie tělesných a duševních sil, o soulad krásy a dobra, mužné dokonalosti. V těchto „mantinelech“ se pohybovala a vymezovala svůj text Milena Strachová v předložené habilitační práci *Sokol Brno I 1862-1938. Dějiny elitní moravské jednoty*, Masarykova univerzita 2020, 183 s.

V šesti kapitolách představuje jednotlivé vývojové fáze organizačních a obsahových aktivit nejstarší české sokolské jednoty na Moravě jako nového hybného, vlastenecky zaměřeného článku rozvíjející se české občanské společnosti v zemském hlavním městě Brně s příznivým intelektuálním klimatem pro vědecké, hospodářské a také kulturní aktivity v tomto centru narůstajících česko-německých konfliktních střetů, sílících od 60. let 19. století i díky rozvinuté průmyslové industrializace. Nastává období prvních samostatných sportovních klubů a tělocvičných jednot, kdy vedle německého Brünner Turnverein inspirativně vzniká první tělocvičná jednota brněnského Sokola na Moravě. S nastolením ústavního pořádku v habsburské monarchii se vytvářelo potřebné zázemí pro rozvoj volnočasových aktivit. Sledovaný časový úsek od vzniku jednoty až do tragického roku 1938 je představen se všemi formulujícími se typickými činnostmi vedoucími k vytvoření nenapodobitelných tradic.

Text vznikl na základě důkladného a komplexního studia citovaných pramenů, literatury a dalších dostupných materiálů z převážně regionálního českého tisku a archivních pramenů. S těmito písemnostmi pracovala autorka obratně a

¹ V textu posudku se lze zaměřit například na tyto oblasti: aktuálnost tématu, přístup k řešení, použitá metodologie, kvalita a správnost dosažených výsledků, původnost dosažených výsledků, uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání, uplatnitelnost výsledků v praxi, formální úprava a jazyková úroveň práce, připomínky k habilitační práci uchazeče.

s přehledem, ve snaze odlišit podstatná fakta od okrajových. Při interpretaci pramenů se předpokládalo její plné a všestranné poznání i pochopení účelu a místa pramene v dobových souvislostech včetně porozumění obsahu i smyslu jednotlivých informací pramene jako celku a ztvárnění těchto informací v historiografická fakta. Jednotlivé kapitoly jsou koncepčně dobře a chronologicky rozvržené s důrazem na stěžejní oblasti aktivit subjektu po celou sledovanou dobu.

Autorka habilitační práce prokázala schopnost heuristické práce a kritického hodnocení studovaného materiálu s následnou syntézou rekonstrukcí historických událostí. Nespokojila se s prostým líčením a s rekonstrukcí jednotlivých událostí z historie brněnského Sokola, a naopak hledala i odpovědi na nové, složitější otázky typu „proč se to stalo?“ Tady již samotný pramen ji nepostačoval, určení složitějších vztahů totiž v pramenech nenacházela a musela vedle dosud použité metody přímé používat k získání odpovědí, tedy k rekonstrukci historických souvislostí, nepřímou metodu. Tato metoda ji nutila využívat i mimopramenné poznání s již známými poznatky ze stávající literatury včetně využití medailonků zakládajících členů a mecenášů. Prameny z Moravského zemského archivu a z Archivu města Brna posuzovala jako selektivní záměrně budovaný informační systém institucionálního původu, který je svými aktivitami obsahově i formami neobyčejně pestrý. Vzniklá syntéza vysvětlovala a analyzovala všestranné vztahy uvnitř tohoto specifického společenského celku. Jejich výpovědní hodnota dovolovala prezentovat i detailní aspekty přibližující každodennost činnosti spolku se všemi klady i zápory. Na základě stavu historického poznání vytvořila autorka celkový hluboký, vědecky komplexní pohled na tuto historickou etapu se zaměřením na podstatné, obecné a zákonité faktory a tendence.

Práce je psána na úrovni soudobé historické vědy, jejímž smyslem je předávat v srozumitelné a systematické podobě poznatky z určitého časového úseku. Tvůrčí přínos práce můžeme spatřovat zejména v celistvém pohledu a přehledu, v soustavnosti a srozumitelnosti, a to i ve formě, která by měla odpovídat populárnímu poslání práce. Text je i pro laika představen ve srozumitelné formě s inspirativním „nábojem“, zejména pro dnešní mladou generaci. Význam a obliba těchto prací postupně roste, s jejich pomocí historie otevírá ofenzivní cestu k širokému okruhu veřejnosti. Samotná výstavba této historicky pojaté monografie je funkční, soustavná a přehledná s určitou logickou gradací, i když na některých místech i s jistou kronikářskou popisností a faktografičností, blízkou vyprávěcímu stylu. To však nijak nesnižuje kvalitu práce, naopak může zaznamenat vstřícnost jistému okruhu čtenářů. Autorka se snažila dodržovat správnou proporcionalitu v rozsahu a mezi jednotlivými kapitolami. Použité obvyklé metody a postupy jí otevíraly možnosti pro komparaci získaných poznatků. Atmosféru doby přibližují osudy již zmíněných vybraných osob, na nichž je přiblížena atmosféra doby.

V sledovaném období se potvrdilo, že Sokol se svými pevnými kořeny v etických a filozofických myšlenkách vždy vycházel z trvalých kulturních a mravních hodnot, vyznával úctu k pravdě, k názoru druhých, věrnost danému slovu a zásadovost ve vystupování. Aktuálnost potřeby těchto vlastností a zásad v současné době je potřebná a žádoucí, bohužel často absentující. Inspirativní pohled do nedávné historie nikdy neuškodí.

Práce je vhodným a žádoucím příspěvkem i k rozvoji a oživení regionální problematiky, stane se inspirací pro zpracování závěrečných bakalářských a diplomových prací jak studentů historie filozofických a pedagogických fakult, tak i na fakultě sportovních studií. Poskytuje možnost k integraci dosažených výsledků habilitační práce do obecnějších souvislostí dějin tělovýchovy a sportu v českých zemích. Svou aktuálností jak z hlediska vědeckého, tak i společenského významu obohacuje informační infrastrukturu historické vědy.

Práce splňuje přísná odborná kritéria, je badatelsky objemná, ale zároveň představuje popularizační počín par excellence, k čemuž přispívá i zdařilá grafická stránka.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

...

1. Jak hodnotíte současný stav sokolského hnutí v české společnosti?
2. Kterými myšlenkami a zásadami lze podle Vás získat dnešního mladého člověka pro sokolské aktivity?

Závěr

Habilitační práce [Mgr. Milena Strachová, Ph.D.]

[SOKOL BRNO I (1862-1938) Dějiny elitní moravské jednoty]
splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru [Kinantropologie].

Brno dne 11. 2. 2021

F. Čapka

.....
podpis